

Lausannská škola

Osnova přednášky

- León Walras
- Vilfredo Pareto
- John Hicks

Úvod

- Lausannská škola - Walras, Pareto,
 - Barone, Hicks
- Neoklasická ekonomie - ekonomie rovnováhy
 - Dílčí rovnováha - Cambridge
 - Celková rovnováha, general equilibrium (GE) - Lausanne
 - Z čeho, z koho vychází současná mikroekonomie?

León Walras

- Marie Esprit León Walral (1834-1910)
- Považován za „největšího z ekonomů“
- Studium důlního inženýrství
- Zájem o sociální otázky a reformy
- Zájem o čistou ekonomii
- Nebyl původně spojen s univerzitou
- Navázali např. Hicks, Fisher, Arrow, Debreu, Lange, teoretické tržního socialismu

León Walras

- 1874 - Walras - Elements of Pure Economics
 - Čistá ekonomie
 - Matematizace ekonomie
 - Abstraktní modely
 - Předpoklad dokonalé konkurence

León Walras - ekonomická rovnováha

- Zájem ekonomů o rovnováhu - řád, harmonie
- Fyziokraté (Quesnay), myšlenka koloběhu a rovnováhy
 - Agregované trhy a třídy
- Walras - jednotlivci a jednotlivé trhy
 - Rovněž aspekt koloběhu
 - Dále aspekt vyčišťování trhů pohybem cen
- Kauzální a funkcionální závislost
 - Co bylo dřív, vejce nebo slepice
 - Ceny výrobních faktorů nebo statků

León Walras - ekonomická rovnováha

- Teorie rovnováhy
 - Teorie dílčí rovnováhy - Marshall, ceteris paribus
 - Teorie celkové rovnováhy - Walras, systém simultanních rovnic
 - Každá vyjadřuje rovnováhu, určuje rovnovážnou cenu
 - Walras originální
 - Co je realističtější?

León Walras - ekonomická rovnováha

- Všeobecná rovnováha - důležité předpoklady
- Postupné modely směny, od nejjednoduššího k složitějšímu
- Modely směny, výroby, kapitálu a peněz

- Založeno na
 - teorii mezní užitečnosti,
 - podmínkách rovnováhy
 - a procesu dosahování rovnováhy

León Walras

Teorie mezní užitečnosti, poptávky a nabídky

- GE - strana poptávky a nabídky, domácnosti a firmy
- Firma je výrobní jednotka, vlastněná domácnostmi
- Odvodil funkce poptávky a nabídky
- Odlišil výrobní faktory a jejich služby

León Walras

- $MU_i = MU_i(d_i) \quad i = 1 \dots m$
- $MU_j = MU_j(q_j - o_j) \quad j = 1 \dots n$
- Spotřebilelská rovnováha - II. Gossenův zákon
- Ceny nemusí být peněžní - numéraire
- Rozpočtové omezení
- Individuální a tržní poptávka a nabídka
- Rovnováha jednotlivce a rovnováha trhu

León Walras

Nájemní trhy výrobních faktorů

- Domácnosti, firmy, produkční koeficienty
- Rovnováha - nabízené množství se rovná poptávanému

Trh spotřebních statků

- Rovnováha - cena statku se rovná jeho výrobním nákladům (na jednotku)

León Walras

Trhy kapitálových statků

- Kapitalité
- n výrobních faktorů, g prodáváno
- V rovnováze se kupní cena kapitálového statku rovná jednotkovým nákladům na jeho výrobu
- Zahrnuto také diskontování

León Walras

Teorie kapitálu

- Walras vyčlenil zvláštní zboží E, které přináší svému majiteli permanentní důchod
- Je užitečné, podléhá teorii mezní užitečnosti
- Úspory se vždy rovnají investicím
- Rovnováha - úspory a celkové náklady na výrobu nových kapitálových statků

León Walras - Podmínky všeobecné rovnováhy

- Neznámé
- $m-1$ cen p_i spotřebních statků
- m - množství D_i spotřebních statků
- n nájemních cen v_j výrobních faktorů
- n množství výrobních faktorů
- g kupních cen h_k kapitálových statků
- g množství Q_k kapitálových statků
- $n-g$ kupních cen h_k nevyráběných faktorů
- r - úroková míra a množství D_E

León Walras - Podmínky všeobecné rovnováhy

- Celkový počet neznámých $2m + 3n + g + 1$
- Celkový počet rovnic $2m + 3n + g + 2$
- Walrasův zákon (trhů)

León Walras

Teorie peněz

- Peníze jako transakční prostředek
- Peníze užitečné - dá se použít teorie mezní užitečnosti
- Uzavírání modelu
- V rovnováze se úroková míra na peněžním trhu rovná úrokové míře na trhu kapitálu

León Walras - dosahování rovnováhy

- GE - systém rovnováhy, otázka navrácení k rovnováze
- Stanoví se sama, nebo ji někdo spočítá?
- Proces tápání, (tatonnement, groping)
- Problém obchodování za nerovnovážné ceny
 - Metodologický problém

- Walrasův aukcionář

Vilfredo Pareto

- Šlechtic, studoval přírodní vědy a matematiku
- Walrasův nástupce na katedře v Lausanne
- Ordinalistická verze užitku (Čuhel)
- Mezní užitečnost - indifferenční křivky
- Teorie blahobytu, Pareto efektivita

Vilfredo Pareto

Teorie hodnoty

- Odmítl teorii mezní užitečnosti a kardinalismus
- Statky buď substituty nebo komplementy, spotřebitel zvažuje kombinace, spotřebitel může jen posuzovat
- Indiferenční křivky (Edgeworth, Fisher, Slutsky, Hicks)
- Teorie chování spotřebitele
- Vymícení mezního užitečnosti (ofelimita)

Vilfredo Pareto

Teorie blahobytu

- Problém ekonomického optima
- Bentham, maximalizace společenského blahobytu
- Otázka interpersonálního porovnávání užitku
- Otázka společenského blahobytu má smysl - využití indiferenčních křivek
- Pareto optimum
- Konstelace individuálních optim, více pareto-optimálních možností

Vilfredo Pareto

Ekonomická rovnováha a Pareto optimum

- Všeobecná rovnováha - pareto optimální
- Nerovnováha - pareto sub-optimální
- Výsledné optimum je podmíněno rozdělením bohatství, výrobních faktorů
- Nelze říci, které rozdělení je lepší

Kompenzační platby

- Enrico Barone
- Ministerstvo výroby v kolektivistickém státě (1908)
- Otázka přerozdělování a kompenzačních plateb
- Jak má být bohatství rozděleno? Přesahuje rámec ekonomie

John Hicks

- Angličan, matematika, literatura, historie, ekonomie
- Nebyl přímo představitel Lausannské školy
 - London School of Economics, Cambridge
- Zavedl pojem mezní míry substituce
- Snaha sladit Keynese s učením neoklasiků
- Nobelova cena 1972 (s Kennethem Arrowem)

John Hicks

Teorie hodnoty

- Teorie chování spotřebitele
- Indiferenční křivky, rozpočtové omezení a rozhodování spotřebitele
- Mezní míra substituce a celkové uspokojení
- Substituční a důchodový efekt
- Křivky stejné produkce (izokvanty) a mezní míra technické substituce
- Podmínka optimální výrobní techniky -
 - MRTS = poměru nájemních cen výrobních faktorů

John Hicks

Teorie blahobytu

- Robbins a hodnotově neutrální ekonomie
- Hicks - podmínky společenského optima
 - Podmínka optimální směny
 - Podmínka optimální výroby
 - Podmínka optimální skladby produkce

Lausannská škola, shrnutí

- Dvě hlavní témata
 - Ekonomická rovnováha
 - Ekonomie blahobytu

- Dva nedostatky
 - Statický charakter
 - Absence institucí

Literatura

Povinná literatura

- Holman, R. a kol., Dějiny ekonomického myšlení. 3. vyd., Praha: C.H. Beck, 2005, kapitola 9

Doporučená literatura

- Ekelund, Hebert, History of Economic Theory amd Method, 5th edition, 2007
- Schumpeter, Joseph Alois. History of economic analysis. Edited by Elizabeth Boody Schumpeter - Mark Perlman. 1st publ. in paperback. London: Routledge, 1986.

Děkuji za pozornost

Příště Cambridgeská škola